

Megjelen minden vasárnap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	4 frt.
Félévre	2 frt.
Negyedévre	1 frt.
Egyes szám ára	8 kr.

SZERKESZTŐSÉG:

Hubacs Pál ügyvéd irodájában, hova a lap szellemi részét illető közlemények és pénzküldemények is intézendők.

MINDSZENT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

HIRDETÉSEKRE NEZVE

a lap hátulsó (4-ik) oldala 20 helyre van beosztva. Egy hely ára 90 kr. Kincstár bélyegilleték külön 30 kr. A szerkesztőségen kívül elfogad előfizetéseket és hirdetéseket a helybeli könyvnyomda is

NYILTÉRBE

minden egyes sor közlése 15 kr. Bérmentelen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el. Kéziratok vissza nem adatnak.

A katonai életpálya.

II.

Azon véleményt, melyet mult számunkban az intelligentiához tartozó ifjuságról a katonai pályát illetőleg kockáztattunk, ki kell terjesztenünk a köznépi fiakra is, ezeknél ép úgy megtaláljuk a katonai pálya iránti ellenszenvet, sőt talán nagyobb mértékben, mint amazoknál.

Nem nagyon régen összehasonlíthatlanul több volt a tényleges hadkötelezettség ideje; nyolc évet kényszerült a magyar fiú idegen országban eltölteni, több szenvedésnek, bajnak volt kitéve, mint most; sulyosabb volt a fegyelem; a katonai törvényeknek egész más büntetés nemmel szereztek érvényt, mint most, mely büntetés gyakran brutalitásba csapott át; ma három év a tényleges szolgálati idő, melyet ifjaink nem külföldön, hanem többnyire megyéjük vagy a szomszéd megye területén töltenek el, honnét sűrű egymásutánban haza látogathatnak; enyhébb a fegyelem; humánusabb a bánásmód, miben részesülnek; s mégis azt tapasztaljuk, hogy most kevésbé vállalkoznak ifjaink a hadkötelezettségi idejük kiálltával a további szolgálatra, mint hajdan, dacára, hogy most itthon sokkal nehezebb a megélhetés, mint hajdan.

Cikkünkben csakis az altisztekre terjesztjük ki figyelmünket, a tulajdonképeni legénységéről nem is szólunk, mert nem hiszünk, hogy ma találkoznék, ki mint közvitéz 8—10 szolgálati évet is felmutathatna vagy ha van is, eltörpülő kis számban lehetnek azok, holott még husz év előtt igen

sok derék közvitézt láthatunk az ezredek soraiban, kiknek vállalaira 15, 20, 30, sulyos szolgálati év nehezedett. Igaz, hogy mások most a katonai pályán a viszonyok, általános levén a hadkötelezettség, nem igen kerestek ma a professimátus közvitézek, miért is rájuk nem terjesztjük ki megjegyzéseinket.

Az altisztek azonban egész más inputáció alá esnek. Minthogy pedig községünk lakosai s azoknak ügyei érdekelnek bennünket legközelebb, foglalkozunk saját katonagyerekeink ügyeivel.

A kinek alkalmá volt a katonaságtól hazatért ifjak katonai könyvébe tekinteni, örvendetesen győződhetett meg arról, hogy a mindszei fiúk közül évről-évre annyian térnek haza altiszti ranggal, mennyit egy még oly népszerű község szülőttei közt sem találhatnánk, leggyakoribb a szakaszvezetői rang, ugy a gyalogságtól, mint a lovasságtól hazatértek közt; hasonló rangfokozatuk vannak a vartüzérek, a szekeresek stb. közt, s e kitüntetésben nem csak a gazdag-gyermekek, hanem még gyakrabban a legszegényebb osztályhoz tartozók részesülnek.

E körülmény az illető ifjaknak mindenestre becsületére, községünknek pedig diszére válik.

Ezekhez volna szavunk, mert épen az ő ügyök nyújtott alkalmat cikkünk megírásához.

A ki szakaszvezetésre felküzdi magát, de háza, földje, szóval vagyona haza szólítja a katonaságtól, ám legyen! existenciájuk biztosítva van itthon is. Azonban

chati ütközet után, mindig bellebb szorított a főváros felé, megkezdte Görgey az ő fondorlatait. Az első lépést 1849. január 5-én kelt váci nyilatkozatával tette meg, mely méltán a legnagyobb aggodalmakra szolgáltatott alkalmat; de még ekkor senki sem veszté el hitét és bizalmát Görgeyben.

Nem akarom azt állítani, hogy a felelősség egyedül Görgeyét illeti, mert elismerem, hogy majdnem minden hadvezérünk részes abban, sőt magát Kossuthot is gáncsolom, amennyiben már kezdetől fogva, nem fejtett ki kellő erélyt Görgey irányában. Később ugyan iparkodott volna már Görgeyét elmozdítani, de nem volt lehetséges. Ezen állítással nem akarok Kossuth hazafiságára homályt vetni, mert meg vagyok arról győződve, hogy őszintén szerette hazáját. Csak alapos emberismeretét vonom kétségbe, mert ha ez meglett volna benne, ugy bizonyára korábban fölismeri vala Görgeyben az alakoskodót. Valamint a közéletben a becsületes józan emberek mindenkiről ugyanazon tulajdonságokat tételezik föl az erkölcsiség tekintetében, melyekkel ők bírnak: ugy Kossuth is azon hitben élt, hogy mindenki, tehát Görgey is ugy szereti a hazát, mint ő. Legalább erre mutat Kossuthnak egy alkalommal a nemzetgyűlésben tett ezen nyilatkozata: „hajoljon meg a nemzet Görgey és a hadsereg előtt.”

A vádnak főszülya azonban mégis Görgeyét terheli, mert a többiek viszálkodásai nem voltak oly nagy mérvűek, nem voltak oly vészesek, mint az övé s együttvéve egész összesé-

azok eljárását, kikre idehaza a kubikos talicskán meg a kapa és fejszén kívül mi sem várakozik, sőt a sok vállalkozó miatt még ez eszközök is a legnyomorultabb kenyérkeresettel kecsegtetnek; s kiket a katonaságnál, még magasabb rangfokozat ígérével is visszatartani akarnak, s még sem maradnak, hanem a semmire haza iparlandnak, már ezek eljárását határozottan elítéljük.

Hazajöttök után pl. egy félévre találkoztunk velök, látjuk egy némelyik volt altisztet az utca szögletén lézengeni, kereset a tél folyamán igen vékony, alig van a mindennapi kenyér biztosítva; a másokra alig ismerünk, ugy le van rongyolva, a megélhetés nagyon keserves itthon, igazi vergődés az élete. — Hát nem jobb volna a katonaságnál a kész ételhez ülni, s a biztos napi zsoldot zsebre vágni, mint itthon tengődni?

Nem jobb volna ott inkább a fehér kesztyűben sétálni, mint itthon a kubikos talicskával a bizonytalan munka keresés után szaladgálni?

Avagy jobb itthon rongyoskodni, mint ott tisztességesen öltözködni, hol még a ruhakefézés és cipő tisztítására is szolgál áll rendelkezésére?

Miért iparkodnak hát annyira haza? Talán kevés a munkás kéz, oh! nagyon elvégzik az itthon valók is azon munkát, mi a községben s környékén akad. — Vagy a házasodás az egyedüli indok, mi őket haza vezérli, erre sincs oly égető szükség, szaporodik a szegénység nálók nélkül is eléggé, ugy is ugy van már köz-

gökben sem voltak oly káros hatásuk, mint a Görgey s a többi hadvezérek abban is különböztek Görgeytől, hogy ha hibáztak is néha, legalább lángoló honszerellemmel szerették a hazát. Így látjuk pl. Percelt, ki számtalanszor sértve érezvén magát, visszalépett; de csakhamar győzött keblében a hazaszeretet és feledve a vélt sértést, ujult erővel és lankadatlan buzgalommal küzdött szabadságunk kivívásában.

E fölfogástól vezéreltetve, csakis Görgey viselt dolgaival fogok részletesebben foglalkozni.

Görgey, kitől legtöbb függött, nem ápolá keblében a honszerelmet, ki hogy Kossuthot megbuktassa, örökösen fondorkodott; majd elszakadt a kormánytól, minden közlekedést megszüntetvén vele; majd pedig a kapott rendelkezések nem engedelmeskedvén, azokkal ellenkezőképp cselekedett. Ha maga Kossuth, vagy valamely küldöttség beszélt vele, mindig a legjobbat szinlelte, míg táborkarával egygyütt, mit az ő nézeteiben ostromozó egyénekből állított össze, folyton a kormányt gáncsolta és kicsinyítette. A helyett, hogy egész odaadással karolta volna föl a nemzet ügyét, politikai cselszövéseken törte fejét; mindig csak arra törekedett, hogy Kossuthot, kinek hatalmát irigylé, megbuktassa s épen ezért, mindig ellenkezőjét tette annak, mi a kormány által, a tartott vagy hadi tanácsok alapján parancsoltatott.

Ha a fővezéri botot másnak adták, ő mint alvezér nem engedelmeskedvén a fővezér parancsának, annak megbuktatására törekedett. Így látjuk őt a kápolnai ütközetnél, hol a fővezér-

TÁRCZA.

Visszapillantás az 1848-49-ik évi szabadságharc némely mozzanataira.

Tekintsünk csak be egy kissé a társadalmi közéletbe. Valjon jellemes embernek nevezzük-e azt, ki a maga hírnevét embertársai becsületének kevesbitésével akarja emelni, ki vagyoni viszonyain embertársai romlásával, megsemmisítésével akar segíteni. Ugy hiszem, nem találkoznék közöttünk egy sem, ki az ilyen becsületes embernek tartaná, hanem követ dobnánk reá és utálattal fordulnánk el tőle. Hát már most mit mondjunk arról, ki a közügyeket, ki egy egész nemzet szent ügyét buktatja el, még pedig roszakaratulag, hiuságának kielégíthetése céljából. Ugy hiszem, szives olvasóim, mindnyájan egyetértenek velem abban, hogy ha egy oly embert, ki embertársa jogtalan megrontásával akar nagygyá, hatalmassá és hírnevessé lenni, „nem becsületesnek“ nevezzünk: akkor azt, kinek kezében a nemzet sorsa van letéve, kinek működésétől függ a nemzet jövő nagysága s ez rozszelkület azon utat választja, mely a nemzet leendő nagyságával ellenkezőleg annak romlásához vezet: joggal nevezhetjük hazafiatlannak.

Lehet, hogy csalódom, mert hiszen csalódni emberi dolog, de engem az itt elmondott igénytelen egyéni vélemények arra vezettek, hogy Görgeyét hazafiatlannak nevezem.

Még akkor, midőn hadseregünk az ország határszéleiről, a szerencsétlen kimenetelű schve-

ségünk, mint a népes kaptár, képes volna már egy népraj kibocsátásával egy új községet is benépesíteni.

Tehát első rendben önmaga ellen vét azon szegény fiatal ember, ki még az előreléptetés kecségetése dacára is odahagyja altiszti állását csak azért, hogy mint tornába esett féreg, itthon legyen, nyomorogjon, s családot alapítva, az élehetetlenek számát szaporítsa, azt hisszük, erre se önmagának, se a közönségnek szüksége nincs.

Hát a csendőri intézmény keresettebb? Legkevésbé sem, hisz a legtöbb állomáson a csendőri létszám egyének hiányában nem kiegészíthető. Pedig csak községünkben is hány katona viselt fiatal ember nyomorog, a legszükségesebbet sem lévén képes magának napról-napra megszerezni. Szomorú e dolog, de való! Az okokat nem kutatjuk, de bátran kimondjuk, hogy ha a katonaság vagy a csendőrség egy fegyelmetlen had volna, — sajnos, mindjárt akadnak több aspiránsok, mint talán gondolnánk.

A mondottakból azon tanúságot vonjuk le, hogy mi magyarok, nem aknázzuk ki azon életfentartási bányákat, mik rendelkezésünkre állanak, sok kenyérkereseti ág van, mitől irtózzunk; hátat fordítunk a forrásnak, bár szomjasak vagyunk; idegeknék nyitunk tért nem csak a katonai pályán, de, — mint már e lapokban szerencsém volt kimutatni, az iparágakban s számtalan más foglalkozásban is.

Jelszavunk: ragaszkodni a régi hagyományos szokásokhoz, még az életpálya kiválasztásánál is; ragaszkodni akkor is, ha már körülöttünk minden megváltozott, ragaszkodni akkor is, ha éhséggel kell is küzdenünk.

Igy történik aztán, hogy az általunk csupa előítéletből megvetett pályák idegeknék jutnak, s ha azt látjuk, hogy kintartásunk s türelmünk nekik rózsát terem, boldogulnak, akkor kik azok, kik legnagyobb indignációval viseltetnek a jött-

nek, Dembinszkynek rendeleteit nem teljesíté, csak azért, hogy a „gyülölt lengyelt“ — mint Dembinszkyt nevezni szokta — megbuktassa.

Igy tönk Görgy akkor, midőn a nemzet szerencse csillaga aláhanyatlott volt, midőn minden vesztett csata sebes rohamokkal sietette enyészettünket, midőn minden ballépés romlásukat idézhette elő.

De nézzük most őt a dicsőséges tavaszi hadjárat alatt, melynek sorát Damjanics vezérlete alatt kivívott szolnoki csata nyitá meg.

Midőn a téli hadjárat alkalmával ujonc és fölfegyverzetlen hadseregünk csatát csata után vesztett, midőn a fővárost is elveszítvén, kormányunk Debrecenbe kénytelenítettett áttenni székhelyét: Görgy, hogy megmutassa hadvezéri tehetségét, végrehajtott egy a maga nemében páratlan visszavonulást, s midőn azt látta, hogy akkor, midőn hadseregünk támadólag lép föl, a fővezérlet betöltésénél mellőztetik, bosszút forralt agyában, megakart mutatni azt, hogy csak egyedül az ő vezérlete alatt képes a hadsereg csatákat nyerni. Célját teljesen elérte, mert engedetlenkedése, viszálykodása és gyűlölködése által annyira vitte a dolgot, hogy a támadó főhadsereg vezérévé kinevezett Dembinszky kénytelen volt lemondani s helyébe Vetter neveztetett ki.

Vetter kinevezetésében Görgy látszólag megnyugodott akkor, midőn Kossuth ezt egy személyes találkozás alkalmával neki tudtul adá. De valójában a nagy engedelmisségi készségből, mit Kossuth előtt színelte, nyoma sem volt keblében, s mint tudjuk, Vetter csak is két hétig viselte a fővezéri botot, mert március 14-én vette át és már 27-én betegsége következtében lemondott.

mentek iránt, mint épen mi? Pedig ehhez eljárásunkat tekintve, bizony, bizony, semmi jogunk sincs.

Községi közgyűlésből.

Fontos közgyűlése volt községünk képviselő-testületének a folyó hó 13-án. Fontos volt azért, mert e közgyűlés volt hivatva határozni a váltás ügyet ideiglenesen kezelő-bizottság részéről a földek hasznóbéradására vonatkozólag beadott jelentés, és ezen jelentés kérésletében benyújtott árverési feltételek és szerződési minta sorsa fölött határozni

A mit vártunk megtörtént. A képviselő-testület az ügy komolyságához mérten, a község jól felfogott érdekeink szem előtt tartása mellett, tanácskozott és határozott az imént említett kérdésekben; sőt mondhatni, véleménykülönbség nem is volt. Mindössze némelyeknek az iránt volt ellenvetésük, hogy a hasznóbéradásra vonatkozó árverést nem most, március hóban kellene megtartani, hanem aratás után. A kik ezen ellenvetést tették, azoknak igazuk volt azon szempontból, hogy aratás után, tehát augusztus vagy szeptember hónapokban a község inkább rendelkezik pénzzel, mint most, s hogy akkor, épen ezen oknál fogva, a földek a község előnyére, talán magasabb hasznóbéradást lettek volna értékesíthetők.

Amde ezen ellervetés nem állhat meg, ha meggondoljuk egyrészt azt, hogy az árverés huzamosabb ideig eltartó munka lesz, hogy igen sok szerződést kell kiállítani s az is tetemes időt vesz igénybe, hogy a szerződések nem csak a képviselői közgyűlés, de 12 éves hasznóbéradásról lévén szó, a törvényhatóság által is jóváhagyandók lesznek; másrészt maga az árverési eljárás, a szerződések megkötése és a két oldalról való jóváhagyó cselekmény oly hosszú időt vesz igénybe, hogy mindezek, ha a bérbeadás augusztus, avagy épen szeptember hóban történik, keresztül nem vihetők október hó 1-ső napjára, a midőn hasznóbéradati időnek nem csak tényleg, de jogilag is meg kell kezdődnie. Képzeli most ehhez el azt az eshetőséget, hogy a törvényhatóság

Görgy most már a célnál látta magát, mert ő lévén a hadseregben a legöregebb tábornok: mellőzni egyáltalában nem lehetett. A szükség ezen kényszerítő hatalmát Kossuth is érezte akkor, midőn Vetter leköszönése után fővezérré nevezte ki Görgyét.

Most már elérvén Görgy egyik célját: a hadsereg feletti főhatalom az ő kezeibe tétetett le; a másik célját, mire még ezután is folyton törekedett: Kossuth megbuktatását egyidőre — legalább látszólag — félretette, mert jól tudta azt, hogy Kossuthal, ki a hazában mindenfelé nagy népszerűséggel bírt, nem mérközhetik, ha csak ő is ily népszerűséget nem szerez. Szükséges volt egy dicsőséges hadjáratra, mit csakugyan végre is hajtott a legfényesebben. Egymásután döngette el az osztrák hadsereget ápril 2-án Hatvannál, 4-én Tápió-Bicskénél, 6-án Isaszegnél, 10-én Vácánál, 18-án Nagy-Sarlónál, 25-én Komáromnál. Szóval, ekkor mindenütt dicső győzelmet irtak zászlaira hős honvédeink. Azonban a rut visszavonás ördöge ismét fölütötte fejét. Görgy, mintha megelégette volna már a dicsőséget, ahelyett, hogy a fölbomlott, rendetlen futásnak eredt osztrák hadakat teljesen megsemmisíteni és Bécs felé haladni törekedett volna: megállította zászlóinkat dicsőséges előhaladásukban. Nem hallgatva a jobb tanácsára és a forró honszerelmeiből eredő figyelmeztetésekre: az ellenség üldözése helyett Buda megvételeire vezeté hadait, mi által időt engedett az osztrákoknak, hogy kuszált hadait összeszedjék, s azt új csapatokkal megerősítsék. E lépés okozá és gyors lépésekkel sietteté a világsi fegyverletét. Buda várának hősi megvételeivel sirja is megáztatott fiatal szabad-ságunknak.

nem fogja sankcionálni a község határozatát. Mily óriási zavar és kellemetlenség származnék ebből.

De a pénzkérdés elvégre sem oly nagy horderejű, hogy azért az árverés foganatosítását augusztusra, avagy épen szeptemberre kellett volna halasztani, mert az a ki hasznóbéradást vesz vagy akar lenni, most is elő birja teremteni azon kevés pénzt, a mi a bánatpénz letételéhez szükséges leendő, mert egyelőre ennél többet nem kell tennie. A bánatpénz pedig a csekély összegben megszabott kiküldési árak 20%-a.

A bizottsági javaslatot tehát a közgyűlés egész terjedelmében elfogadta és megrendelte, hogy a hasznóbéradásra vonatkozó árverési eljárás mártius 15-től április 15-ig foganatosítassék.

Meg kell még itt jegyeznünk, hogy a bizottság hozzájárulásával hozott határozat értelmében, az ugy nevezett tóalji földnek a tehénjárástól elmaradt része ez uttal vissza lesz tartva ezen célra, hogy próba tétessék vele, valjon ha annak fele része apró veteményes földnek; fele része pedig évről-évre és felváltva buza alá adatik ki, nem válnék-e be célszerűnek először a község e nemű igényének kielégítése szempontjából, másrészt pedig a váltásági pénztár jövedelmezősége tekintetéből.

A mint elismerésünkkel adózunk a közgyűlésnek ezen ismertett határozatok hozataláért, épen ugy sajnálatunkat kell kifejeznünk Schlesinger Judának irásban is előterjesztett, a bizottság által is pártolt, s Weisz Lőrincnek szóbeli előadott méltányos kérelmeik elutasítását. Sajnálatunkat kell pedig kifejeznünk e fölött azért, mert a valóban méltányos kérelem teljesítésével a községnek kár nem okoztatott és mert másrészt egy veszedelmes precedens lett az elutasító határozattal alkotva: a méltányosság elvének gyakorlása, végkép ki lett a közgyűlés kebeléből zárva.

Ez után több törvényhatósági közgyűlési határozat nyert — legtöbbszörre tudomásul vétel által intézést, miglen az árvapénztári és a váltásági pénztári, a közgyűlésnek elkészítve bemutatott, valamint a készülő félben lévő házi pénztári számadások megvizsgálására bizottságok lettek kiküldve.

Végül Tary Endre ügyvéd, községi képviselő azon jelentésszerű kérelmét, hogy az által a Bozó Kálmán közgyám megbízásából az árvapénztár érdekéből Tábit Jeremiás ellen vitt perhez, a közgyűlés akár neki, akár másnak meghatalmazást adjon, a közgyűlés azon okon, mert a meghatalmazáshoz eredetileg hozzá nem járult, s mert a per már különben is le van tárgyalva, nem teljesítette.

Több köztük még néhány fontos tárgy elintézése a jövő közgyűlésre maradt, mert a képviselők, $\frac{3}{4}$ -ed egyet mutatván már az óra — eloszlottak.

Az új községi törvény.

(Folytatás.)

IX. FEJEZET.

A községi háztartásról.

A törvény egyik legfontosabb része az, melyet jelen fejezet tárgyalásával ismeretünk. Mindennemű alkotmányos jogok gyakorlása csak hű káprázat és nem egyéb fényes szappanbuboréknál, ha a községi háztartás rendezve nincs. A községi háztartás állapota, fokmérője egyszersmind a polgárok jólétének is.

A régi törvény hiányosságát a hosszú gyakorlat — mert 16 évig volt érvényben — kimutatta, s az új törvény mindazon hiányokon segíteni akar, legfőképpen a törvényhatósági ellenőrzés hatályosabbá tétele által.

A községi háztartás rendezésének első és főfeltétele a leltár s azért az új törvény 106. §-a elrendeli, hogy a községnek és a

(Folyt. köv.)

község felügyelete alatt álló intézeteknek ingó és ingatlan vagyonát minden évben leltározni kell; s hogy a törvényhatóság a felügyeleti jogból folyó ellenőrzési jogát kellő módon gyakorolhassa, azt minden évben a községi zárszámadáshoz kell csatolni.

A községi élet terhekkel jár. Minden községnek vannak kötelezettségei, a melyeket részint az állam, részint más felsőbb hatóság, részint saját polgárai, részint pedig az általános érdek szempontjából teljesítenie kell. Az ily kötelezettségek teljesítése természetesen csak oly módon érhető el, ha a község egyetemét alkotó polgárok ahhoz vagy személyes szolgálataikkal, vagy jövedelmük egy részével hozzájárulnak oly mérvben, amint azt a községi vagyonból eredő jövedelem több vagy kevesebb volta szükségessé teszi. Világos tehát, hogy minél nagyobb valamely községnek a vagyona, minél több a község vagyon jövedelme, annál inkább elégséges az a községi kötelezettségek teljesítésére és annál kevésbé szükséges a község polgárainak személyes vagy pénzbeli hozzájárulását igénybe venni.

Önkényt következik az előadottakból, hogy kívánatos, miszerint a községek kötelezettségei megvalósíthatására mindenkor elegendő vagyonnal rendelkeznek. Nem föltétlenül állítjuk föl ez elvet, mert akkor a „holt kéz“ birtokának pártolói vá kellene lennünk, ezt pedig nem akarjuk, hanem csak addig és oly mértékben, ameddig a helyes gazdálkodási rendszer mellett az a községi kötelezettségek megvalósítására szükséges és nem nagyobb jövedelem vonatik el általa a község polgáraitól, mint az a teher mennyisége, a melylyel különben a polgároknak a községi szükségletek fedezéséhez járulniok kellene.

Ugy látszik ezen elv van lefektetve az új törvényben is, mert bár elrendeli a 110. §-ban, hogy a község törzsvagyoná csonkítatlanul fentartandó, mindazonáltal annak elidegenítését vagy lényeges átalakítását kivételes esetekben megengedi. Hogy melyek ezen kivételes esetek, azt természetesen a törvény keretében körül írni nem lehet, mert minden községnek megvannak a maga különleges viszonyai, amelyet a törvényhozás egyenként és külön-külön nem ismerhet. Azért a törvény csak arról gondoskodik, ez ne elhamarkodva, hanem kellő megfontolással történjék. E végből elrendeli a most említett szakasz, hogy a községi törzsvagyon elidegenítését, lényeges átalakítását vagy fölosztását nemkülönbön ingatlan vagyonnak, vagy királyi kisebb haszonvételi jognak vételét a képviselő-testület, az általa e végre legalább 30 nap közbevetésével, határozatilag külön kitézendő és kihirdetendő közgyűlésében, összes tagjainak, ide értve a szavazati joggal bíró előjárókat is, általános többségével névszerinti szavazás mellett és a 24. §. tárgyalásánál már ismertetett módokat megtartása mellett, vagyis a törvényhatóság jóváhagyásának fentartása mellett határozhatja el. Ha a képviselők ezen gyűlésre kellő számban meg nem jelentek, a fentebb előadott módon újabb közgyűlés hirdetendő s ha ezen gyűlésben sem volna meg a kellő szám, már ezen gyűlésből 15 napra egy újabb gyűlés összehívása rendelhető el, mely a jelenlévők többségével határoz.

Az itt előadott eljárás érvényes a község felügyelete alatt álló intézetek törzsvagyonára nézve is.

Némileg azonos intézkedést tartalmaz a 112-ik §., a midőn arról van szó, hogy a községi vagyon kezelésének módja megváltoztassék; a mennyiben elrendeli ezen

§., hogy ilynemű határozatok, csak a közgyűlés által e végre legalább 30 nap közbevetésével határozatilag előre kitézendő, de egyszersmind ki is hirdetendő közgyűlésen hozhatók. Általában pedig a §. szerint a községi vagyon kezelésének módját, és ha erre nézve a bérbeadás állapotának meg, ennek feltételeit, a közkölségek fedezése után fennmaradó jövedelmeknek hovatfordítását, azoknak esetleg miként történendő felosztását, az egyes polgároknak azokból járó haszonélvezeti illetéket és az ezekért ne talán fizetendő díjakat a képviselő testület állapítja meg.

A határozat hozatal módját az imént ismertetett két szakasz körülírja ugyan, de mielőtt az végrehajtható volna, a 24 §-nál már ismertetett eljárásról, megkívánja a 113-ik §., hogy az ily határozatok a községben szokott módon szabályszerűleg kihirdetessenek és megengedi, hogy azok ellen a kihirdetéstől számított 30 nap alatt, a község kötelekébe tartozó bármely polgár, és azok is, kik a községben vagy annak határában ingatlan vagyonnal bírnak, a törvényhatósághoz felfolyamodhatnak. Ebből önként következik, hogy a felebbezési határidő letelte előtt a határozatok végre nem hajthatók, s hogy a felebbezés a határozat végrehajtására felfüggesztő hatályal bir.

Mielőtt a következő 114. §-t ismertetnők, vissza kell térnünk a helyes sorrend megtarthatása végett elhagyott 111-ik §-ra, a melynek rövid tartalma csak az, hogy a község vagyonának ilynemű jövedelmei, a melynek eddig is a községi kiadások fedezésére fordítottak, ezentul is mindenkéltől ezen célra fordítandók.

(Folyt. köv.)

MEGHÍVÓ.

Az alapító egyesület tagjait van szerencsém a folyó hó 21-ik napján, vagyis hétfőn d. u. 2 órára, Stern Salamon kávéházi helyiségében tartandó gyűlésre tisztelettel meghívni.

Az alapító egyesület tagjainak minél tömegesebb megjelenését annál is inkább kérem, mert e gyűlés hivatalos lesz határozni a lap további fenállása, vagy megszünetése iránt.

Mindszent, 1887. február 19-én.

Tisztelettel

Wimmer Károly
elnök.

Helyi és vegyes hírek.

— **A Tisza teljesen befagyott.** A Tisza vizén, már január közepe óta, de csak itt-ott állandó jégkérget vont a hideg; a legközelebb mult hét erős hidegei következtében azonban 17-én virradóra, az egész folyó a legszebb déjjéggel lett egyszerre, egy éjszakán át bevonva. A mondott éjjelen oly erős jég képződött a folyó egész hosszában, hogy az embereket megbirta.

— **Fölföldy Sándor** a helybeli róm. kath. egyház kántora felkért bennünket, hogy jelentjük ki, miszerint a mult számunk helyi és vegyes hírek rovatában „Hihetetlen hír“ cím alatt megjelent közlemény adatai tévesek és a valóságnak meg nem felelnek. A midőn ezt a kántor ur kérelmére teljes készséggel megtesszük, helyreigazításához csak azon megjegyzést csatoljuk, hogy részünkről örülünk, ha a kántor ur még teljes egészében, számos éveken keresztül, mint a helybeli róm. kath. egyház kántora, működni fog.

— **Álarcos bál.** A „szentesi dal- és zene-

egylet“ a folyó hó 22-én Rambovszky József kávéházi nagytermében álarcos- és jelmez-bálat rendez. Belépti jegy ára személyenként, előre váltva 1 frt 20 kr, este a pénztárnál 1 frt 50 kr. Jegyek előre válthatók Bányai József, Nagy Ferenc, Szépe Károly, Szépe Kálmán, Szénási Ferenc és Wellisch Vilmos urak kereskedésében. A bál kezdete: esti 9 órakor.

— **Országút építés.** A Szegedet Dorosmával összekötő közlekedési utnak kongó téglával való kiépítése a megvalósulás utolsó stádiumába jutott, a mennyiben erre nézve Szeged város, Csongrádmegye törvényhatósága és Dorosmaváros között, a folyó hó 16-án tartott értekezleten megegyezés jött létre. A közmunka megváltásnak kötelezővé tételével az ily utépítések megyénkben is lehetővé váltak és reméljük, hogy majd a mi utainkra is kerül a sor s nem leszünk kénytelenek örökkön-örökké agyig erő sárban mászkálni s a különben Szentesig 1 és fél órai hosszú utat 4 óra alatt tenni meg, s így is lovaink agyonkínzásával, s terhet még sem birunk szállítani.

— **120 pályázó.** Valami nagyon jövedelmező állás, pardon! hivatal lehet a szentesi róm. kath. egyháznál a harangozó hivatal, mert szentesi laptársaink írják, nem kevesebb, mint 120 pályázó s köztük számos kvalifikált egyén is — jelentkezett annak elnyeréséért.

— **347 frt 60 kr** rug a Szentesen most fölözött régi segélyegylet egy részvényének értéke. Ez szerintünk nagyon csekély összeg, mert egy részvényes heti 50 kros betétjével, az egylet tíz évi fenállása alatt évenként 26 frt s így összesen 260 forintot rakott be, s így betett tőkéje összesen csak 87 frt 60 krt kamatozott. Ha már most ily csekély tőkeszerzést volt képes elérni a szentesi segélyegylet, a hol több ezer részvény után hetenkint 50 kr betét volt, elképzelhetjük, mily szánandóan csekély tőke szerzés lesz elérve a mindszerinti önszegélyző egyletnél, a hol heti 10 kros betét van előírva, s aligha lesz lehetséges csak 1500 részvényt is aláírni. Különbön a mindszerinti önszegélyző egylettről, jövő számunkban egészen bőven meg fogunk emlékezni.

— **A negyedik korosztály.** A honvédelmi miniszter ez évben több sorozó járásban rendelte el a negyedik korosztály behívását, mint a mult évben. Behívják a negyedik korosztályt Arad, Baja, Bálvány, Debrecen, Eszék, Hódmezővásárhely, Kecskemét, Komárom, Nagyvárad, Pancsova, Selmec, Szeged és Versec városokban. Ezenkívül 60 megye különböző járásában, melyek közül Szepes, Bihar és Krassó-Szörény-megyékre esik a legtöbb. A negyedik korosztály tagjait személyre szóló külön idézések által hívják meg a sorozásra s nem mint eddig, hirdetés útján.

— **A magkereskedelem** ellen ujabban felhangzó panaszok, valamint a földmívelési miniszterium részéről a magkereskedésre nézve tervezett reformok tárgyalására nemrég egybehívott enquete alkalmából a gazdák körében nagy tekintélynek örvendő „Magyar Föld“ című gazdasági szaklap szerkesztője időszzerűen tartotta személyesen meggyőződni a felől, hogy az érintett panaszok a fővárosi magkereskedelemre nézve alappal bírnak-e, jelesül tüzetes szemle alá véve Mauthner Ödön fővárosi magkereskedésének kezelési és eladási raktárhelyiségeit, az üzlet egész szervezését, berendezését, forgalmát és fejlődése eredményeit. Ezen szemléről, mely jóformán tanulmányoknak is beillik, a mely a fentemlített körülményeknél fogva némi aktualitással is bír, érdekes cikksorozat jelent meg a nevezett lap f. évi január 29-iki és február 5-iki számaiban, melyről érdemesnek tartjuk, ha csak röviden is, de a főbbekre nézve megemlékezni. A nevezett cég nagy kiterjedésű és mintaszerűen berendezett kezelési raktárainak, valamint magának a magkereskedésnek tüzetes ismertetéséből a „Magyar Föld“ szerkesztője megelégedéssel constatálja, hogy a főbb fontosságú takarmány- és fűmagvak (here, lucerna, répa, füvek stb.) forgalmát tekintve, a Mauthner-cég nemcsak hazánkban, de az egész continensen a legelső helyet foglalja el, üzletének jelentékeny fejlődését nem csupán az óriási készletek, a nagyszabású raktári berendezések és eszközök, de a be- és kiviteli forgalmat föltüntető üzleti öszszeköttetések is igazolván, melyekkel a nevezett lap részletesen foglalkozik. Igen tüzetesen ismerteti e cikksorozat az üzlet szállítási berendezéseit, a kiviteli versenyképességet lehetővé tett intézkedéseket — melyeknek többek közt az is köszönhető, hogy ma már kivált a Kelet (Szerbia, Bulgária

stb.) a német és osztrák magkereskedések mellőzéseivel, közvetlen magyar forrásból: a Mauthner-cégtől fedezeti szükségleteit, — majd érdekesen ismerteti a cég központi üzleti beendéseit, mely a konyhakerti- és virágmagvak forgalmát közvetíti. Itt kivált az a minutiosus pontosság és szigorú ellenőrzési systema öltött fel a „Magyar Föld“ szerkesztőjének, melylyel a magvakat kezelik és a megrendeléseket eszközlik, — ennek tulajdonitván nevezett szakértő azt a nem csekély eredményt, hogy az üzlethez érkező 250—300 megrendelés naponként elintézhető, nem tétetvén különbség még arra nézve sem, hogy a megrendelés mennyi és mily értékű magra történt, az 1 frtos megrendelés csak olyan pedans gonddal kezeltetvén, mint a több száz forint értékű történő megrendelések. E szép systema kétségkívül biztosítja az üzlet máris nevezetes szerepét a nemzetközi magkereskedelem terén, de indokolja a „Magyar Föld“ cikke szerint azt is, hogy ez üzlet hazánknak e nemű termények előállításával foglalkozó gazdáira nézve jelentékeny pénzforrássá is lett.

Világfolyása.

H a z á n k b a n a kölcségvétési vita még mindig nem ért véget; sőt most már a háború kérdése mellett egészen másodrangú dologgá süllyedt alá. Csak egyes tulzók gondoskodnak róla, hogy botrányok okozása által az érdeklődést az országgyűlés iránt felköltsék. A mult hét folyamán például Komlósi Ferenc antisemita képviselő volt szíves kvalifikálhatlan magaviseletével az országgyűlésen általánosan és méltó megbotrányozást idézni elő a pártkülömbőség nélkül Trefort miniszternek durva megsértése által; a mi azután a magyar parlament történetében eddig ismeretlen viharos jelenetekre szolgáltatott okot; utána pedig Mocsáry Lajos a 48-as és függetlenségi párt egyik vezérfőfia az ő tapintatlan nemzetiségi és magyarfaló fellépésével zuditotta magára, még saját pártjának fölháborodását és úgy, hogy Mocsáry ur indítatva érezte magát a 48-as pártkörből is kilépni.

Egyébként első rangú kérdés most az, hogy a delegatiók március hó 1-re Budapestre összehivatnak, a midőn is a közös hadügyminiszter bejelenteni fogja, hogy a hadsereg felszerelésére már eddig 25 millió forintot elköltött, s minthogy még vagy 43 millióra van szüksége, tehát 68 millió forint erejéig hitelt kér. Más oldalról meg Fejérváry báró magyar honvédelmi miniszter már betérjlesztette a törvényhozás elé a javaslatot, a mely szerint a magyar honvédség tartalék készletének kiegészítésére és a népfölkelés első szükségleteinek beszerzésére 7 és 1/2 millió forintot kér. E törvényjavaslatnak egyhangulag való megszavazására kilátás van, mert minden párt elismeri annak szükségességét.

H a e hírekhez hozzá vesszük még azt, hogy az osztrák honvédelmi miniszter a reichsráthból hasonló célokra 11 1/2 millió forintot kér, hogy Oroszországban az inkább békés, mint háborús természetű Giers külügyminiszter bukófélben van, s helyét Ignatiew fogja betölteni; hogy az orosz pénzügyminiszter épen a háborúra való kilátásokból lemondani készül: nagyon kevés képzelődő tehetséggel már is azt hihetjük, hogy a hadüzenet is megtörtént, csak az ágyudörgés és puskaharsogás hangzik még.

CSARNOK.

Petőfi bölseletéről.

Irta: Kiss Sándor.

(Folytatás.)

Nevezetes és szomorú. Professzorom (isten áldja meg őt!) jónak látta tettbe menendő tervemet egy oly férfinak megírni, kinek eléggé nem dicsérhető tulajdonsága volt: a színészetet csodálatraméltóképen való módon gyűlölni. Ezen ritka tulajdonu férfi történetesen épen az atyám volt, a ki, mint jó atyához illik, a veszedelmes hírvétel után egy percig sem késett pokoli örvénybe süllyedendő fia megmentésére rohanni. S istentelen szándékomtól csakugyan eltérítette k atyai tanácsai, melyek még hetek múlva is me g-

látszottak... hátamon és lelkem porsátorának egyik részén.

Ugyanezen időben történt velem, hogy kedves professzora észrevette újra feléledt gonosz szándékát, s épen mikor a színészek közé be akart állani, ... becsukatta. — Nem az fájt ekkor már neki, hogy nem lehet színész, hanem hogy zsarnokilag bánnak vele, ezért mondja 41-ben irt „Első esküm“ c. költeményében:

„Nagy és szent esküt mondtam börtönömben:
Hogy életemnek egy fő célja lesz,
S ez: a zsarnokság ellen küzdeni.“

Mit tudta még akkor, mi az a zsarnokság? s mégis beváltotta nagy és szent esküjét.

Aztán tanult, meg nem tanult. Magyar történelmet és latin költőket olvasott. Ábrándozott és újra verselt. Frequentálta iskoláit diligenter és szekundába pónálták. Selmecről Pestre ment, beállt színésznek; nem, csak statisztának, s mint ilyen, többrendbeli aprós szolgálásokat is teljesített: valószínűleg erről emlékezik, mikor azt dalolja, hogy:

„Tisztítottam más csizmáját.“

Innen vándor-utra kelt és Sopronyban katoná lett. Beállott a Tell Vilmos hazájába készülő Goldner ezredbe és lett belőle „zöld hajtókás, sárga pitykés közlegény, s egész a közlegénységig fölívé.

Összes vagyona egy vászontarisznya volt, meg Horatius verseinek egy példánya. Ezt olvasgatta még akkor is, mikor őrt állt; s gondolatait ha másra nem jegyezhetette, fölírta a faköpenyeg oldalára. Katona életéről, meg részben színészkedéséről egyelőre elég lesz annyit mondani, a mit egy költeményében tarka életéről megjegyez:

„Szolgáltam én Mars urammál
És Thalia kisasszonynál,
Még pedig nagy tiszteletben, —
Ott elcsaptak, itt megszöktem. stb.“

Mikor a katonaságtól — verse szerint — elcsaptak, más följegyzése szerint pedig, mert egyik tisztje a gyenge és más munkára alkalmasabbnak látszó ifjút megszánta, elküldötték, Pápara vitte a tarisznyát és fölcsapott diáknak.

Molier mondotta, elolvassván egy urnak silány művét, hogy okos ember mindig ur legyen a viszketegjén, a mely irni készíti, s ha ir, szélye kis szülötteit ne adja mindjárt a világ elé; mert a mohóság, melylyel mutogatja ídétlenét, kacajt költ ellene.

Petőfi, mikor egy garassa sem volt, s pajtásai (Jókai és Orlay) még az utra is egy darab kenyeret alig birtak neki adni, azt, a miben életének és halhatatlanságának reménye volt: egy tarisznya versét tüzre dobta, mert olyan eszmék is voltak bennök, melyeket gyerek-ésszel kölcsönvett, de kölcsönön örököt vásárolni nem tanácsos, mert a tőkét is megeszti az uzsorakamat.

Az üres tarisznya megmaradt; betakarta a hideg szél ellen és eltakarta a még hidegebb szívü emberek szeme elől rongyos bakaköpenyegjével és beállott színésznek.

Nem az a suta gondolkodás hajtotta őt ide, mintha azt képzelte volna, hogy az ő szentül őszinte lelke hazug képen ragyogni bírna, hanem talán inkább az igaz szívü mankótlan szegénység, melyet ő sohasem szégyenlett, s melyet a hajdankor a művészetek édes anyjának nevezett el a legszentebb tisztelettel, mert szépre, jóra, szentre magasztosabb hasonlat ennél a szónál nem is lehet.

Kecskeméten színloposztó lett. Azt a soványképü gyereket, akit ott senki sem ismert másnak, csak komédiásnak, megszánták minden háznál, megszánta az az egészséges szívü és eszű, jóképü kecskeméti nép, fehérnépe, embere egyaránt; megessét a szívük rajta — és a szegény gyerek belebetegedett a sok barátságba.

(Folyt. köv.)

Nyilvános köszönet.

Dr. Löw Immanuel szegedi és dr. Süss újvidéki főrabbi uraknak, továbbá a szabadkai városi zenedének a f. hó 13-án Kuttina Lina kisasszonnyal történt egybekelésem alkalmából való szíves közreműködésükért ez uton is hálás köszönetemet nyilvánítom.

Kelt Mindszentben, 1887. február 18-án.

Dr. Wiener Márk.

Felelős szerkesztők:

HUBACSEK PÁL és SZOBOTKA GUSZTÁV

Kiadótulajdonos:

AZ ALAPÍTÓ EGYESÜLET.

Hirdetés.

A váltásügyi bizottság ezennel közhírré teszi, hogy a község tulajdonát képező kurcaréti földeknek 3—10 holdas parcellákban nyilvános árverés útján való haszonbérbeadása a folyó évi március hó 15-ik s következő napjain a helyszínén fog eszközöltetni. Ezen árverésre amidőn az árverezni kívánó közönséget a bizottság meghívja, egyszersmind tudatja, hogy a részletes föltételek Wimmer Károly bizottsági elnöknel megtekinthetők.

Általában pedig megjegyeztetik, hogy a haszonbérleti idő tartama 12 év, s hogy az árverés alkalmával 5—12 frtban a helyszínén megállapítandó kikiáltási ár 20%-át tartoznak árverezők bánatpénzül letenni; s ezen bánatpénzt a szerződés aláírásakor félévi haszonbérösszeg erejéig, ovadékpénzül kiegészíteni.

A bizottság.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szentesi kir. járásbiróság mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy Tóth Katalin mindszentí végrehajthatónak Vida Veron férj. Hegedüs Józsefné mindszentí lakos végrehajtást szenvedő elleni 48 frt 88 kr tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a szegedi kir. törvényszék (a szentesi kir. járásbiróság) területén lévő Mindszent községben fekvő a mindszentí 653 számú telekjegyzőkönyvben foglalt A — 331. r. számú egész ingatlan az árverést 320 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1887. évi április hó 15-ik napján délelőtt 9 órakor Mindszent község közházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát vagyis 32 forintot készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Szentesen, 1886. évi december hó 27. napján.

A szentesi kir. járásbiróság, mint telek-könyvi hatóság.

BARTHA, kir. aljbíró.